

Nr 651

Av herr **Dahlberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 41, med förslag till jordförvärvslag m. m.*

(Lika lydande med motion nr 771 i Andra kammaren)

Den i Kungl. Maj:ts proposition nr 41 föreslagna ändringen av jordförvärvslagen syftar till att anpassa lagstiftningen till de nya förhållanden som råder på jordbruks- och skogsnäringens område. Berättigade hänsyn tages till jordbrukets krav på lämplig mark för en rationell jordbruksdrift. Den nu gällande lagstiftningen har i vissa fall lagt hinder i vägen för ett rationellt utnyttjande av den naturtillgång skogen utgör. Enligt 1958 års jordlagsutredningsbetänkande (prop. s. 13) erinras om att i fråga om nära nog två tredjedelar av landets hela areal produktiv skogsmark skogsbruk bedrivs i enheter, inom vilka jordbruk i egentlig mening saknas eller intar en helt underordnad roll i den ekonomiska verksamheten. Strukturomvandlingen fortsätter, och antalet jordbruk minskas i rask takt. Verkställda länsutredningar pekar mot att 40 à 50 procent av brukningsenheterna kommer att försvinna fram till år 1975.

På skogsbrukets område pågår en stark mekanisering av arbetsprocesserna. Arbetsmarknadsmässigt innebär det att de anställda i skogsbruket i högre grad årsanställes och möjligheterna till korttidsarbete starkt begränsas eller helt upphör. Utvecklingen inom skogsbruket går mot en mera självständig näring, och det gamla sambandet mellan jordbruk och skogsbruk upplöses. Den yttre rationaliseringen inom jordbruket syftar till större brukningsenheter, där arbetskraften blir helt sysselsatt med arbetet på det egna jordbruket.

Under de närmaste årtiondena kommer av allt att döma betydande markarealer att bli överflödiga för den pågående jordbruksrationaliseringen, särskilt i gles- och avfolkningsbygderna. En stor del av marken i dessa bygder är redan övergiven och äges av s. k. sterbhus eller av ägare som inte är i behov av biinkomster till fullgoda intäkter från andra näringar.

Det är inte endast genom lagstiftning som samhället har möjligheter att påverka jordfördelningen i landet. Staten har som skogsägare stora intressen att bevaka. På s. 68 i propositionen finner departementschefen "det angeläget att staten även i fortsättningen har möjlighet att på samma villkor som andra skogsägare öka sitt markinnehav genom förvärv av skogsmark som enligt domänverkets bedömning är lämplig att infoga i

dess förvaltning". Vidare heter det i samma stycke att "i många fall torde dock den mark, som friställs i bygder där jordbruket viker, med fördel kunna förvärvas av domänverket". Vi delar departementschefens bedömning i dessa stycken och uttalar angelägenheten av en aktivare inköpspolitik från domänverkets sida.

Domänverket har som storskogsägare främst haft intresse av att köpa stora skogskomplex. Verket har därutöver köpt arronderingsobjekt i form av enklaver i befintliga kronoparker. Det finns ingenting att invända mot dessa köp då de haft till syfte att åstadkomma bärkraftiga skogsenheter i bygder där verket haft intressen att bevaka. De medel som genom markförsäljningar tillförts domänverkets markfond har inte medgivit några större köp i områden där jordbruket viker och överskott på mark uppstår.

Det ligger i det allmännas intresse att domänstyrelsen får möjlighet köpa upp skog som lantbruksnämnderna ej behöver för strukturrationaliseringen inom skogsbruket.

I utflyttningsbygder har domänverket en stor samhällelig uppgift att fylla genom att förvärva och sammanföra smärre objekt och etablera rationella skogliga driftformer. Domänverket är, vid sidan av det enskilda storskogsbruket, det företag som kan göra långsiktiga och ofta kostnadskrävande investeringar, som på sikt behövs för att skapa tryggare sysselsättning för skogsarbetarna. På så sätt kan också en jämn råvaruförsörjning till vår skogsindustri åstadkommas. I dagens läge är det angeläget att staten skapar goda betingelser för ett rationellt storskogsbruk i samhällets ägo. Domänverket måste därför tillföras medel för inköp av mark i utflyttningsbygder.

Med hänvisning till vad som här anförts hemställs,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om att erforderliga medel på riksstat tillføres domänverket för inköp av mark i områden, där jordbruket viker och en stagnerande sysselsättning råder.

Stockholm den 24 mars 1965

Thure Dahlberg

Oscar Carlsson

Einar Persson

Sigurd Lundin

Gunnar Rönnberg

A. Gillström

A. Pettersson

Hjalmar Nilsson